

ประชาธิปไตยท้องถิ่นของไทยในอุดมคติ*

THAILAND'S IDEAL LOCAL DEMOCRACY

ปาริชาติ ชุมพงศ์

Parichat Chumpong

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

Nakhon Si Thammarat Rajabhat University

Corresponding Author E-mail: Parichat_chu@nstru.ac.th

บทคัดย่อ

ประชาธิปไตยท้องถิ่นเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมีหลักการที่เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน ความโปร่งใส และความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ซึ่งสามารถเชื่อมโยงไปสู่การพัฒนาในมิติทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมได้อย่างสมดุล การบริหารงานที่ยึดหลักประชาธิปไตยช่วยให้ประชาชนมีบทบาทสำคัญในการกำหนดทิศทางการพัฒนาชุมชนของตนเอง ส่งเสริมให้เกิดความมั่นคงและความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชนในระยะยาว กลไกของประชาธิปไตยท้องถิ่นที่ส่งเสริมความยั่งยืน ได้แก่ โครงสร้างการบริหารที่เอื้อต่อการกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วมของประชาชน และการกำหนดนโยบายที่ตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน อปท. สามารถใช้กระบวนการประชาธิปไตย เช่น การประชาคม การลงคะแนนเสียง และการเปิดเผยข้อมูลสาธารณะ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการพัฒนาและสร้างความไว้วางใจระหว่างรัฐกับประชาชน นอกจากนี้ ความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมยังมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนนโยบายที่สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน การพัฒนาประชาธิปไตยท้องถิ่นยังคงเผชิญกับความท้าทายหลายประการ เช่น การขาดความรู้ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับกระบวนการประชาธิปไตย ปัญหาคอร์รัปชัน และข้อจำกัดด้านงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การแก้ไขปัญหาเหล่านี้จำเป็นต้องมีการปรับปรุงนโยบาย เสริมสร้างกลไกการตรวจสอบ และส่งเสริมการศึกษา ด้านพลเมือง เพื่อให้ประชาธิปไตยท้องถิ่นสามารถเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาที่ยั่งยืนได้อย่างแท้จริง

คำสำคัญ: ประชาธิปไตย; ท้องถิ่น; อุดมคติ

*Received March 25, 2025; Revised April 11, 2025; Accepted April 17, 2025

Abstract

Local democracy serves as a fundamental basis for sustainable development, emphasizing public participation, transparency, and accountability of Local Administrative Organizations (LAOs). These democratic principles are directly linked to balanced economic, social, and environmental development. A democratic governance approach enables citizens to play a crucial role in shaping their communities' development, thereby fostering long-term stability and well-being. Key mechanisms of local democracy that promote sustainability include decentralized governance structures, citizen engagement, and policies that respond to local needs. LAOs can utilize democratic processes such as public consultations, voting, and transparent information disclosure to enhance development efficiency and build public trust. Additionally, collaboration among government agencies, the private sectors, and civil society is essential for advancing policies aligned with sustainable development goals. However, several challenges hinder the development of local democracy, including a lack of public awareness about democratic processes, corruption, and budget constraints faced by local administrative bodies. Addressing these issues requires policy improvements, stronger oversight mechanisms, and civic education initiatives. By reinforcing these measures, local democracy can effectively serve as a driving force for sustainable development.

Keywords: Democracy; Locality; Ideology

บทนำ

ประชาธิปไตยท้องถิ่นเป็นกลไกสำคัญในการบริหารรัฐกิจที่มุ่งเน้นการกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดทิศทางการพัฒนาในระดับพื้นที่ที่ประชาชนสามารถเข้าถึงและมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจของภาครัฐ ย่อมช่วยให้การพัฒนา มีความสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน นำไปสู่ความยั่งยืนทั้งในเชิงเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม (UNDP, 2020) องค์การสหประชาชาติยังได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการเมืองและชุมชนท้องถิ่น

อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการสร้างกลไกประชาธิปไตยที่มีความโปร่งใสและตรวจสอบได้ (UNDP, 2020)

ในบริบทของประเทศไทย รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ได้ให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นเพื่อให้ประชาชนสามารถกำหนดอนาคตของตนเองผ่านกลไกขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2560) โดยปัจจุบันประเทศไทยมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวนทั้งสิ้น 7,852 แห่ง แบ่งออกเป็นองค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) 76 แห่ง เทศบาล 2,472 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) 5,304 แห่ง (สำนักเลขาธิการกรมการปกครองท้องถิ่น, 2567)

อย่างไรก็ตาม แม้จะมีการวางรากฐานของประชาธิปไตยท้องถิ่นมาเป็นเวลานาน แต่การพัฒนาท้องถิ่นดังกล่าวยังคงเผชิญกับปัญหาหลายประการ เช่น การขาดแคลนทรัพยากร ความไม่มีเสถียรภาพของนโยบาย และการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ยังอยู่ในระดับจำกัด และในการศึกษาของ Dahl (1998) ชี้ให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับท้องถิ่นเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ระบอบประชาธิปไตยมีความเข้มแข็ง ในขณะที่ Ostrom (1990) เน้นย้ำถึงความจำเป็นของสถาบันที่มีโครงสร้างการบริหารที่เปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงผ่านกลไกต่าง ๆ เช่น การเลือกตั้ง การทำประชาคม และการเปิดเผยข้อมูลสาธารณะ แนวคิดเหล่านี้สะท้อนให้เห็นว่าประชาธิปไตยท้องถิ่นที่มีประสิทธิภาพสามารถเป็นรากฐานของการพัฒนาที่ยั่งยืนได้ อย่างไรก็ตาม แม้ว่าประเทศไทยจะมีกรอบกฎหมายและนโยบายที่สนับสนุนประชาธิปไตยท้องถิ่น แต่ยังคงมีอุปสรรคที่ต้องได้รับการแก้ไข เช่น การขาดความตระหนักรู้ของประชาชนเกี่ยวกับบทบาทของตนเองในกระบวนการประชาธิปไตย ปัญหาคอร์รัปชัน และข้อจำกัดด้านงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนั้น เพื่อให้ประชาธิปไตยท้องถิ่นสามารถเป็นเครื่องมือในการพัฒนาที่ยั่งยืนได้อย่างแท้จริง จำเป็นต้องมีการวิเคราะห์และพัฒนากลไกที่สามารถขับเคลื่อนการมีส่วนร่วมของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้วยเหตุนี้ ผู้เขียนจึงสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประชาธิปไตยท้องถิ่นกับการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมุ่งเน้นการวิเคราะห์กลไกขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน รวมถึงแนวทางในการพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

หลักการประชาธิปไตยท้องถิ่นและความสำคัญต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ประชาธิปไตยท้องถิ่นเป็นรากฐานสำคัญของการบริหารจัดการภาครัฐที่มุ่งเน้นการกระจายอำนาจและเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับนโยบายและการพัฒนาชุมชนของตนเอง (Shah & Thompson, 2004) แนวคิดนี้มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมความโปร่งใส ความรับผิดชอบ และการบริหารที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน โดยผู้เขียนได้เรียบเรียงเกี่ยวกับหลักการประชาธิปไตยท้องถิ่นจากนักวิชาการหลายท่านได้ดังนี้

1. แนวคิดและหลักการของประชาธิปไตยท้องถิ่น ประชาธิปไตยท้องถิ่นหมายถึง การกระจายอำนาจการปกครองจากรัฐบาลกลางไปยังหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจและกำหนดนโยบายที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนตนเอง โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน ความโปร่งใส และความรับผิดชอบต่อผู้บริหารท้องถิ่น ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของระบอบประชาธิปไตย ตัวอย่างเหตุการณ์และการประยุกต์ใช้ เช่น ประเทศสวีเดน เป็นตัวอย่างของประเทศที่มีการกระจายอำนาจอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเทศบาลมีอำนาจในการจัดการบริการสาธารณะ เช่น การศึกษาและการดูแลสุขภาพ ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและเพิ่มความโปร่งใสในการบริหารงาน (Baldersheim & Ståhlberg, 2002) และประเทศไทย ที่การปกครองส่วนท้องถิ่นของไทยมีการกระจายอำนาจไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และเทศบาล เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง (โกวิทย์ พวงงาม, 2555) การปกครองท้องถิ่นที่เป็นประชาธิปไตยจึงเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาที่ยั่งยืน และช่วยให้ประชาชนสามารถกำหนดอนาคตของตนเองได้อย่างแท้จริง

จากแนวคิดและหลักการของประชาธิปไตยท้องถิ่น พบว่า การกระจายอำนาจจากรัฐบาลกลางไปยังหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นช่วยเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน ความโปร่งใส และความรับผิดชอบต่อผู้บริหารท้องถิ่น ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการทำให้ระบอบประชาธิปไตยมีความเข้มแข็งขึ้น ตัวอย่างจากประเทศสวีเดนแสดงให้เห็นว่าการกระจายอำนาจที่มีประสิทธิภาพช่วยให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการสาธารณะได้อย่างมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เช่นเดียวกับประเทศไทยที่มีการกระจายอำนาจไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น อบต. และเทศบาล ซึ่งเอื้อต่อการพัฒนาชุมชนโดยประชาชนเอง ดังนั้น การปกครองท้องถิ่นที่เป็นประชาธิปไตยจึงเป็น

รากฐานสำคัญของการพัฒนาที่ยั่งยืน และช่วยให้ประชาชนสามารถกำหนดอนาคตของตนเองได้อย่างแท้จริง

2. ความเชื่อมโยงระหว่างประชาธิปไตยท้องถิ่นกับแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน
ประชาธิปไตยท้องถิ่นที่เข้มแข็งมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนในหลายมิติ โดยเฉพาะในด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม (UNDP, 2016) เมื่อประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับนโยบายและการจัดการทรัพยากรในชุมชนของตนเอง พวกเขาจะมีความรับผิดชอบและตระหนักถึงความสำคัญของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมากขึ้น นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมของประชาชนยังช่วยลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม ซึ่งเป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมีตัวอย่างและการประยุกต์ใช้ เช่น

2.1 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน ในหลายพื้นที่ของประเทศไทย ชุมชนท้องถิ่นได้ร่วมมือกันในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ป่าไม้และแหล่งน้ำ ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ส่งผลให้ทรัพยากรเหล่านี้ถูกใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน และลดความขัดแย้งระหว่างชุมชนกับหน่วยงานรัฐ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2564)

2.2 การพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก ประชาธิปไตยท้องถิ่นเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนและดำเนินโครงการพัฒนาเศรษฐกิจในชุมชนของตนเอง เช่น การจัดตั้งวิสาหกิจชุมชนหรือโครงการเกษตรอินทรีย์ ซึ่งไม่เพียงแต่สร้างรายได้ให้กับชุมชน แต่ยังส่งเสริมการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน

2.3 การศึกษาและการสร้างความตระหนักรู้ การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการตัดสินใจท้องถิ่นช่วยเสริมสร้างความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมและสังคม ทำให้ประชาชนมีความตระหนักและพร้อมที่จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเพื่อสนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืน (UNDP, 2016)

3. บทบาทของประชาชนในการเสริมสร้างประชาธิปไตยท้องถิ่น ประชาชนมีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างประชาธิปไตยท้องถิ่นผ่านการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ การตรวจสอบการทำงานของหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่น และการเสนอแนะแนวทางการพัฒนา โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนไม่เพียงแต่ช่วยเพิ่มความโปร่งใสและความรับผิดชอบของผู้บริหารท้องถิ่น แต่ยังเป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งของระบอบประชาธิปไตยในระดับรากหญ้า (อรทัย ก๊กผล, 2556)

การที่ประชาชนเข้าร่วมในการกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาท้องถิ่น ทำให้แนวทางการพัฒนาสอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของชุมชน ตัวอย่างเช่น การจัดเวที

ประชาคมเพื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชนก่อนการดำเนินโครงการต่าง ๆ ช่วยให้เกิดการยอมรับและลดความขัดแย้งในชุมชน (ณัฐมน หมวกนิม และศิริสุตา แสงทอง, 2567) นอกจากนี้ การตรวจสอบและประเมินผลการทำงานของหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นผ่านกลไก เช่น การตั้งคณะกรรมการตรวจสอบ การเข้าร่วมประชุมสภาท้องถิ่น หรือการใช้สิทธิร้องเรียนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ล้วนเป็นช่องทางที่ช่วยเสริมสร้างธรรมาภิบาล (พระสมุห์อาคม อาคมธีโร, 2563)

ด้านการเสนอแนะแนวทางการพัฒนา ประชาชนสามารถมีบทบาทเชิงรุกในการนำเสนอแนวคิดและโครงการที่ตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการของชุมชน เช่น การเสนอจัดตั้งโครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การพัฒนาสาธารณูปโภค หรือกิจกรรมส่งเสริมอาชีพ ซึ่งกระบวนการเหล่านี้เป็นการพัฒนาท้องถิ่นจากฐานราก สร้างทั้งความยั่งยืนและความเป็นเจ้าของในชุมชน (สถาบันพระปกเกล้า, 2564)

สรุปได้ว่า ประชาธิปไตยท้องถิ่น คือ หัวใจของการพัฒนาที่ยั่งยืน เพราะมันเปิดพื้นที่ให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมจริง ไม่ใช่แค่ฟังแล้วผ่าน แต่เป็นการคิด ร่วม ตัดสินใจ และลงมือทำ ไปพร้อมกันเมื่ออำนาจอยู่ใกล้มือประชาชนมากขึ้น ชุมชนก็จะเข้มแข็งขึ้น เพราะพวกเขารู้สึกเป็นเจ้าของ รู้ว่าเสียตัวเองมีค่า และรู้ว่าการเปลี่ยนแปลงเริ่มต้นที่บ้าน ไม่ใช่แค่รอจากรัฐส่วนกลาง ดังนั้น การปกครองที่เปิดกว้าง โปร่งใส และตอบโจทย์คนในพื้นที่จึงไม่ใช่แค่ทางเลือก แต่คือทางรอดของการพัฒนาที่เท่าเทียม ยั่งยืน และมีอนาคตร่วมกันอย่างแท้จริง

กลไกประชาธิปไตยท้องถิ่นที่ส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน

ประชาธิปไตยท้องถิ่นมิใช่เป็นเพียงแนวคิดเรื่องการกระจายอำนาจเท่านั้น หากแต่หมายรวมถึง กลไกและกระบวนการที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับฐานรากอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ กลไกเหล่านี้มีบทบาทสำคัญในการเชื่อมโยงระหว่างรัฐกับประชาชน ทำให้การพัฒนาท้องถิ่นสามารถดำเนินไปอย่างยั่งยืนและสอดคล้องกับความต้องการจริงของชุมชน (Ostrom, 1990)

หนึ่งในกลไกที่สำคัญที่สุด คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ซึ่งประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) องค์กรเหล่านี้มีอำนาจในการจัดทำแผนพัฒนา การออกข้อบัญญัติท้องถิ่น และการบริหารงบประมาณ โดยผ่านการเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่น ซึ่งสะท้อนความเป็นประชาธิปไตยโดยตรง กลไกการเลือกตั้งจึงถือเป็นเครื่องมือเบื้องต้นที่เปิดโอกาสให้ประชาชนคัดเลือกผู้นำที่มี

ความสามารถและตอบสนองต่อปัญหาในพื้นที่ (โกวิท พวงงาม, 2555) และอีกกลไกหนึ่งที่สำคัญไม่แพ้กันคือ การจัดทำประชาคมหมู่บ้านหรือชุมชน ซึ่งเป็นเวทีให้ประชาชนได้เสนอความคิดเห็น ตรวจสอบ และติดตามการดำเนินโครงการของ อบต. กลไกนี้ช่วยให้ประชาชนรู้สึกเป็นเจ้าของนโยบาย มีส่วนร่วมอย่างแท้จริง และลดช่องว่างระหว่างประชาชนกับรัฐ ตัวอย่างเช่น ในหลายจังหวัดของภาคเหนือ มีการใช้เวทีประชาคมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ป่าชุมชนและแหล่งน้ำร่วมกัน ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนทั้งในมิติสิ่งแวดล้อมและความสัมพันธ์ในชุมชน (UNDP, 2019)

นอกจากนี้ กลไกด้านธรรมาภิบาล เช่น ระบบการตรวจสอบภายในของสภาท้องถิ่น การเปิดเผยข้อมูลงบประมาณสาธารณะ และช่องทางร้องเรียนของประชาชน ล้วนเป็นสิ่งที่ช่วยส่งเสริมความโปร่งใสและความรับผิดชอบของผู้บริหารท้องถิ่นอย่างมีนัยสำคัญ การสร้างพื้นที่ปลอดภัยในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของประชาชนโดยปราศจากความกลัว เป็นเงื่อนไขสำคัญที่ทำให้ประชาธิปไตยสามารถเบ่งบานจากฐานราก และส่งผลให้การพัฒนาไม่ใช่เพียงการเจริญเติบโตเชิงเศรษฐกิจ แต่เป็นการเติบโตอย่างเท่าเทียมและมีคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน (สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจ, 2561)

เมื่อพิจารณาในเชิงเปรียบเทียบจะพบว่า กลไกประชาธิปไตยท้องถิ่นที่มีประสิทธิภาพมักปรากฏในประเทศที่ให้ความสำคัญกับ โครงสร้างการกระจายอำนาจแบบมีส่วนร่วม (Participatory Decentralization) และมีการพัฒนา Institutional Capacity อย่างต่อเนื่อง ตัวอย่างเช่น ประเทศเยอรมนี ซึ่งมีระบบเทศบาลปกครองตนเอง ที่ให้อำนาจองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดูแลด้านงบประมาณ การวางผังเมือง และการจัดบริการสาธารณะโดยตรง เทศบาลมีสภาท้องถิ่นที่มาจากการเลือกตั้ง และผู้บริหารที่มีวาระชัดเจน ซึ่งทำให้เกิดการตรวจสอบถ่วงดุลและความไว้วางใจจากประชาชน (Heinelt, 2013) ขณะที่ในประเทศญี่ปุ่น มีการพัฒนากลไกประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมผ่านระบบ Machizukuri หรือ การวางแผนเมืองโดยประชาชนในท้องถิ่นร่วมมือกับเทศบาล ตัวอย่างเช่น ในเมืองโยโกฮาม่า ประชาชนมีบทบาทในการกำหนดแผนที่ใช้ในการจัดการผังเมือง การขนส่ง และสิ่งแวดล้อม โดยเทศบาลทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงาน มากกว่าผู้สั่งการ ซึ่งเป็นตัวอย่างของการกระจายอำนาจที่ยึดหลักความร่วมมือ (Sorensen, 2002)

หากย้อนกลับมาดูบริบทของประเทศไทย แม้จะมีการวางโครงสร้างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ชัดเจนตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 แต่ การใช้อำนาจในทางปฏิบัติยังถูกจำกัดด้วยการควบคุมจากส่วนกลาง ทั้งด้านงบประมาณ บุคลากร และนโยบายหลัก ส่งผลให้กลไกประชาธิปไตยท้องถิ่นยังไม่สามารถแสดงศักยภาพได้เต็มที่ (โกวิท พวงงาม,

2555) อย่างไรก็ตาม ในบางพื้นที่ของประเทศไทยก็มีตัวอย่างที่น่าสนใจ เช่น เทศบาลนครลำปาง ได้จัดตั้ง สภาเด็กและเยาวชนท้องถิ่น เพื่อให้เยาวชนมีส่วนร่วมในการออกแบบกิจกรรมพัฒนาชุมชน ส่งผลให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของในชุมชนตั้งแต่วัยเรียน และเชื่อมโยงกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านสังคมและการศึกษา (สถาบันพระปกเกล้า, 2564) และเทศบาลตำบลแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ มีการบูรณาการภาคประชาชนในแผนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติผ่านโครงการแม่แจ่มโมเดล ที่เน้นการใช้ข้อมูลเชิงพื้นที่และการตัดสินใจร่วมกันของคนในชุมชน ซึ่งช่วยให้เกิดการจัดการลุ่มน้ำอย่างยั่งยืน และลดความขัดแย้งระหว่างชุมชนกับรัฐอย่างเป็นรูปธรรม (UNDP, 2019)

การเปรียบเทียบนี้ชี้ให้เห็นว่า กลไกเพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอ หากไม่มี เจตจำนงทางการเมือง (Political Will) และวัฒนธรรมองค์กร ที่เปิดพื้นที่ให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทอย่างแท้จริง ดังนั้น การเสริมสร้างกลไกประชาธิปไตยท้องถิ่นควรควบคู่ไปกับการพัฒนา Capacity ของทั้งรัฐและประชาชนให้สามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา

สรุปได้ว่า กลไกประชาธิปไตยท้องถิ่นไม่ได้เป็นเพียงเครื่องมือทางการเมือง แต่เป็นแกนกลางของกระบวนการพัฒนาที่เชื่อมโยงการมีส่วนร่วมของประชาชนเข้ากับความยั่งยืนของพื้นที่ ดังนั้น หากรัฐต้องการขับเคลื่อนการพัฒนาอย่างยั่งยืนให้เกิดผลจริง จำเป็นต้องเสริมสร้างกลไกประชาธิปไตยท้องถิ่นให้เข้มแข็ง ครบถ้วน และตอบสนองต่อพลวัตของชุมชนในระยะยาว ดังนั้น กลไกเพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอ หากไม่มี เจตจำนงทางการเมือง และวัฒนธรรมองค์กร ที่เปิดพื้นที่ให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทอย่างแท้จริง ดังนั้น การเสริมสร้างกลไกประชาธิปไตยท้องถิ่นควรควบคู่ไปกับการพัฒนา Capacity ของทั้งรัฐและประชาชนให้สามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา

ความท้าทายและแนวทางพัฒนาประชาธิปไตยท้องถิ่นเพื่อความยั่งยืน

แม้ว่าประชาธิปไตยท้องถิ่นจะถูกยอมรับว่าเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาที่ยั่งยืน แต่ในทางปฏิบัติกลับเผชิญกับอุปสรรคและข้อจำกัดหลากหลายที่ส่งผลให้การขับเคลื่อนประชาธิปไตยในระดับพื้นที่ยังไม่บรรลุศักยภาพเต็มที่ หนึ่งในความท้าทายหลักคือ การควบคุมจากส่วนกลาง ซึ่งทำให้การกระจายอำนาจเป็นเพียงเชิงรูปแบบ (Symbolic Decentralization) มากกว่าการมอบอำนาจที่แท้จริง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.)

ยังคงต้องพึ่งพางบประมาณจากรัฐส่วนกลางอย่างมาก และไม่สามารถกำหนดนโยบายหรือใช้ทรัพยากรได้อย่างอิสระ (พรสันต์ เลี้ยงบุญเลิศชัย, 2562)

อีกประเด็นสำคัญ คือ ความเหลื่อมล้ำด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยเฉพาะในพื้นที่ชนบทหรือชุมชนชายขอบที่ขาดช่องทางการแสดงความคิดเห็น ขาดข้อมูลที่ต้องและเผชิญกับวัฒนธรรมอำนาจนิยมในระดับท้องถิ่น ส่งผลให้การมีส่วนร่วมเชิงนโยบายมักกระจุกอยู่กับกลุ่มคนบางกลุ่ม ขณะที่คนส่วนใหญ่ยังขาดโอกาสและศักยภาพในการมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียม (สถาบันพระปกเกล้า, 2564) และปัญหาเรื่อง ความไม่โปร่งใสและการคอร์รัปชันในระดับท้องถิ่น ก็ยังเป็นประเด็นเรื้อรังที่บั่นทอนความเชื่อมั่นของประชาชน ตัวอย่างเช่น กรณีการจัดซื้อจัดจ้างของ อบต. ที่ขาดระบบตรวจสอบถ่วงดุลอย่างมีประสิทธิภาพ หรือการใช้อำนาจในลักษณะเครือข่าย ทำให้ประชาชนรู้สึกว่าการมีส่วนร่วมไม่มีผลกระทบจริงต่อการตัดสินใจ (Transparency International, 2020)

สำหรับแนวทางการพัฒนาเพื่อให้ประชาธิปไตยท้องถิ่นสามารถนำไปสู่ความยั่งยืนได้อย่างแท้จริง ควรเริ่มจาก การปรับโครงสร้างการกระจายอำนาจให้มีความจริงจังและชัดเจน โดยเฉพาะการให้อำนาจทางงบประมาณและนโยบายแก่ท้องถิ่นมากขึ้น ควบคู่กับการสร้างระบบตรวจสอบจากภาคประชาชน เช่น สภาชุมชน กลไกภาคประชาสังคม หรือการเปิดเผยข้อมูลผ่านระบบดิจิทัลสาธารณะ (Heinelt, 2013)

การส่งเสริมพลเมืองตื่นรู้ (Active Citizenship) ก็เป็นอีกกลไกที่จำเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะการสร้างกระบวนการเรียนรู้ทางการเมืองผ่านสถานศึกษา องค์กรพัฒนาเอกชน และกิจกรรมของท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนมีทักษะและความกล้าในการมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพ (Gaventa & Barrett, 2010) นอกจากนี้ การพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัล เช่น ระบบ E-Participation, Open Data, และการลงคะแนนเสียงออนไลน์ ยังเป็นทางเลือกใหม่ในการเปิดพื้นที่ให้ประชาชนเข้ามามีบทบาท โดยเฉพาะกลุ่มคนรุ่นใหม่ที่อาจไม่ได้สนใจการเมืองผ่านช่องทางแบบดั้งเดิม (UNESCAP, 2022) โดยผู้เขียนได้ทำเป็นตารางเพื่อให้เกิดความเข้าใจได้ง่าย ดังนี้

ตารางที่ 1 ความท้าทาย VS แนวทางการพัฒนา

ความท้าทาย	ผลกระทบ	แนวทางการพัฒนา
1. การควบคุมจากส่วนกลาง	อปท. ไม่มีอิสระในการจัดการนโยบายและงบประมาณ	ปรับปรุงกฎหมายกระจายอำนาจ ให้ อปท. มีอำนาจกำหนดทิศทางการพัฒนาและจัดเก็บรายได้เอง
2. ความเหลื่อมล้ำในการมีส่วนร่วม	ประชาชนบางกลุ่มเข้าไม่ถึงกระบวนการตัดสินใจ	สร้างพื้นที่พูดคุยชุมชน พัฒนาช่องทางการสื่อสาร เช่น E-participation
3. การขาดความโปร่งใสและการคอร์รัปชัน	ลดความเชื่อมั่นต่อระบบประชาธิปไตยท้องถิ่น	ใช้ระบบ Open Data, สร้างกลไกตรวจสอบภาคประชาชนอย่างเป็นระบบ
4. ประชาชนขาดศักยภาพในการมีส่วนร่วม	การมีส่วนร่วมเชิงสัญลักษณ์ ไม่มีสิทธิพลจริง	ส่งเสริมการเรียนรู้พลเมือง จัดเวทีสาธารณะ ฝึกทักษะการสื่อสาร/เสนอแนะ
5. ขาดการใช้เทคโนโลยีเชิงรุก	พลาดโอกาสเข้าถึงคนรุ่นใหม่	พัฒนาแอปพลิเคชัน/เว็บไซต์ท้องถิ่นที่ประชาชนใช้งานง่าย เข้าถึงได้ 24 ชม.

แม้ว่า ประชาธิปไตยท้องถิ่นจะถูกยอมรับว่าเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาที่ยั่งยืน แต่ในทางปฏิบัติกลับเผชิญกับอุปสรรคและข้อจำกัดหลากหลายที่ทำให้การขับเคลื่อนในระดับพื้นที่ยังไม่สามารถบรรลุศักยภาพได้อย่างแท้จริง หนึ่งในความท้าทายหลักคือ การควบคุมจากส่วนกลางที่ยังมีลักษณะรวมศูนย์ ส่งผลให้ อปท. ขาดอิสระในการบริหารจัดการงบประมาณและการกำหนดนโยบายที่เหมาะสมกับบริบทท้องถิ่น (ปัทมา ศิริอาชารุ่งเรือง, 2564; พรสันต์ เลี้ยงบุญเลิศชัย, 2562) อีกปัจจัยสำคัญ คือ ความเหลื่อมล้ำในการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยเฉพาะในกลุ่มเปราะบาง เช่น ผู้สูงอายุ เยาวชน และชุมชนชนบท ที่ยังเข้าไม่ถึงช่องทางในการเสนอความเห็นหรือร่วมกำหนดทิศทางการพัฒนา ทั้งจากข้อจำกัดด้านการศึกษา การสื่อสาร และความเข้าใจในสิทธิของตน (พระสมุทรอาคมธีโร, 2563)

ความไม่โปร่งใสและการคอร์รัปชัน ก็ยังเป็นปัญหาที่ฝังลึกในระดับท้องถิ่น โดยพบว่าระบบตรวจสอบภายในยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ ขณะที่การเปิดเผยข้อมูลด้านงบประมาณยังเป็นไปในลักษณะจำกัดหรือเข้าถึงยาก ทำให้ประชาชนขาดความไว้วางใจและไม่เชื่อมั่นในกระบวนการมีส่วนร่วม นอกจากนี้ ยังมีความท้าทายด้าน การขาดศักยภาพของเจ้าหน้าที่และผู้นำท้องถิ่น ที่ไม่ได้รับการอบรมหรือสนับสนุนให้พัฒนาทักษะ

ด้านการบริหาร การวางแผน หรือการสื่อสารกับประชาชนอย่างเป็นระบบ ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพของนโยบายและความสามารถในการรับมือกับความเปลี่ยนแปลง

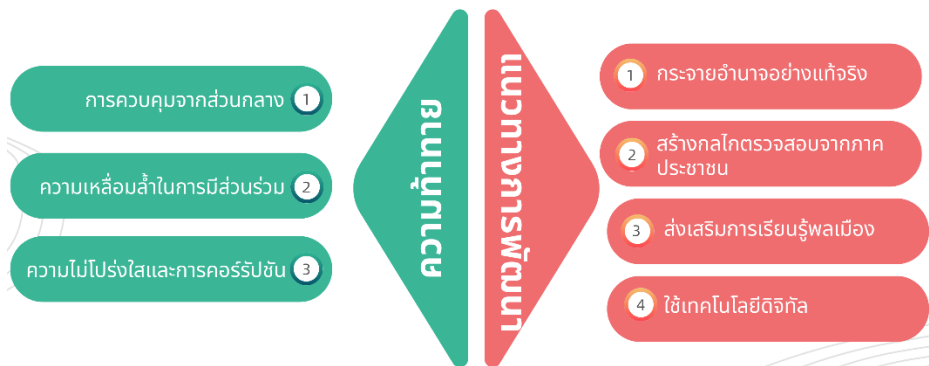
ดังนั้น การพัฒนาประชาธิปไตยท้องถิ่นอย่างยั่งยืนจำเป็นต้องเริ่มจาก การกระจายอำนาจอย่างแท้จริง ไม่ใช่แค่ในเอกสาร แต่ต้องเกิดขึ้นในเชิงนโยบาย งบประมาณ และการตัดสินใจ ให้ อบต. สามารถจัดเก็บรายได้ จัดลำดับความสำคัญของแผนพัฒนา และกำหนดรูปแบบบริการสาธารณะที่สอดคล้องกับบริบทของตน (โกวิท พวงงาม, 2555; สถาบันพระปกเกล้า, 2564) ขณะเดียวกัน การสร้างกลไกตรวจสอบจากภาคประชาชน เช่น สภาประชาชนชุมชน กลุ่มเฝ้าระวังงบประมาณ หรือการใช้ระบบ Open Data เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงและติดตามการใช้งบประมาณได้แบบโปร่งใสและเรียลไทม์ ก็ถือเป็นแนวทางที่เสริมสร้างธรรมาภิบาลได้อย่างเป็นรูปธรรม (Transparency International, 2020) และที่สำคัญไม่แพ้กันคือการ ส่งเสริมการเรียนรู้พลเมือง (Civic Education) ในระดับโรงเรียน อบต. และชุมชน เพื่อปลูกฝังให้ประชาชนเข้าใจสิทธิ หน้าที่ และพลังของตนในระบบประชาธิปไตย พร้อมทั้งใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เช่น เว็บไซต์ของ อบต. ระบบ e-Vote หรือ LINE OpenChat เป็นช่องทางใหม่ในการแสดงออก เสนอความคิดเห็น และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในระดับท้องถิ่น (UNESCAP, 2022)

สรุปได้ว่า แม้ประชาธิปไตยท้องถิ่นจะถูกยกให้เป็นกลไกหลักของการพัฒนาที่ยั่งยืน แต่หากยังคงถูกจำกัดด้วยโครงสร้างรวมศูนย์ ขาดความโปร่งใส และไม่เปิดพื้นที่ให้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ก็จะเป็นเพียงประชาธิปไตยในนาม มากกว่าความจริง การเปลี่ยนผ่านสู่ประชาธิปไตยท้องถิ่นที่แท้ ต้องไม่ใช่แค่กระจายอำนาจบนกระดาษ แต่ต้องปลดล็อกอำนาจในทางปฏิบัติ เสริมศักยภาพคนในพื้นที่ เปิดเวทีให้ประชาชนทุกกลุ่มได้พูด ฟัง และกำหนดอนาคตร่วมกันอย่างเท่าเทียม พร้อมสร้างระบบตรวจสอบที่โปร่งใส และใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือเชื่อมโยงอำนาจกับความรับผิดชอบเข้าด้วยกัน เพราะในท้ายที่สุด ประชาธิปไตยที่ยั่งยืนจะเกิดขึ้นได้ ก็ต่อเมื่อประชาชนเชื่อมั่นว่าเสียงของตนมีความหมาย และลงมือ สร้างการเปลี่ยนแปลงได้จริงในบ้านของตัวเอง

องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษา ผู้เขียนมองว่า ประชาธิปไตยท้องถิ่นเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและกำหนดนโยบายที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน อย่างไรก็ตาม ยังมีความท้าทายหลายประการที่ต้องเผชิญ โดยผู้เขียนได้ทำเป็นองค์ความรู้ใหม่ ดังนี้

การเสริมสร้างประชาธิปไตย ท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่

จากภาพที่ 1 ชี้ให้เห็นชัดว่า ประชาธิปไตยท้องถิ่นที่ยั่งยืนไม่สามารถเกิดขึ้นได้ ถ้ายังตกอยู่ในกับดักเดิม ๆ ของระบบรวมศูนย์ ความเหลื่อมล้ำทางโอกาส และโครงสร้างที่ขาดความโปร่งใส หากอยากเห็นท้องถิ่นไทยเติบโตอย่างแท้จริง เราต้อง “เปลี่ยนจากราก” ไม่ใช่แค่ “ซ่อมปลายทาง”

1. ฝังซั้ย ปัญหาเชิงโครงสร้างที่ฝังรากลึก

1.1 การควบคุมจากส่วนกลาง ท้องถิ่นยังเป็นได้แค่ผู้ปฏิบัติตาม มากกว่าผู้กำหนดอนาคตของตนเอง งบประมาณถูกล็อกจากบนลงล่าง และแนวคิด “ไว้ใจไม่ได้” ยังวนเวียนอยู่ในระบบราชการไทย

1.2 ความเหลื่อมล้ำในการมีส่วนร่วม ประชาชนไม่ได้มีพื้นที่เท่ากันในการพูด ในบางพื้นที่ เสียงของคนตัวเล็กยังไม่ดังพอ หรือไม่มีช่องให้พูดเลยด้วยซ้ำ

1.3 ความไม่โปร่งใสและการคอร์รัปชัน ข้อมูลยังไม่เปิด การตรวจสอบยังยาก คนที่อยากมีส่วนร่วมบางทีก็ถอดใจ เพราะรู้สึกลัวอะไร ๆ ก็ตายตัวอยู่แล้ว

2. ฝังขวา แนวทางก้าวข้ามกับดักเดิม

2.1 กระจายอำนาจอย่างแท้จริง ไม่ใช่แค่ส่งเงินมาให้ใช้ แต่ต้องให้อำนาจในการออกแบบชีวิตของคนในชุมชนจริง ๆ ให้ท้องถิ่นมีอิสระคิด ตัดสินใจ และสร้างสิ่งที่เหมาะสมกับตนเอง

2.2 สร้างกลไกตรวจสอบจากภาคประชาชน ต้องเปิดพื้นที่ให้คนในพื้นที่ได้ ฝึาดูการใช้อำนาจ เช่น กลุ่มพลเมืองตรวจสอบงบประมาณ หรือระบบ Open Data ที่ทำให้ข้อมูลโปร่งใสตั้งแต่ต้นทาง

2.3 ส่งเสริมการเรียนรู้พลเมือง ประชาธิปไตยไม่ใช่แค่เลือกตั้ง แต่คือการเข้าใจสิทธิ หน้าที่ และพลังของตัวเอง จึงต้องสร้างระบบการเรียนรู้ทางการเมืองในทุกช่วงวัยและพื้นที่

2.4 ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ต้องใช้แพลตฟอร์มที่เข้าถึงง่ายและคนใช้จริง เช่น LINE, Facebook, หรือ e-Participation ให้คนรุ่นใหม่ได้มีเวทีเสนอความเห็นโดยไม่ต้องรอเวทีประชุมแบบเก่า ดังนั้น ถ้าอยากให้ประชาธิปไตยท้องถิ่นเป็นมากกว่าคำสวย ๆ เราต้องออกแบบระบบให้ประชาชนอยากมีส่วนร่วม เพราะพวกเขาเห็นผลจริงจากสิ่งที่ร่วมมือสร้าง ไม่ใช่แค่ทำเพราะถูกเชิญ

สรุป

ประชาธิปไตยท้องถิ่นไม่ใช่เพียงแนวคิดที่วาดไว้ในอุดมคติของรัฐธรรมนูญ หากแต่คือรูปธรรมที่ควรถูกบ่มเพาะในทุกตารางนิ้วของสังคมไทย ยิ่งในยุคที่ความเหลื่อมล้ำทางอำนาจและทรัพยากรยังฝังรากลึก การปกครองส่วนท้องถิ่นจึงไม่ควรถูกมองว่าเป็นกลไกทางเทคนิค แต่ควรถูกยกระดับให้เป็นเครื่องมือสร้างคุณธรรมและความหวังในระดับรากหญ้า เพราะการกระจายอำนาจจะไม่มีวันสำเร็จ หากรัฐยังไม่ยอมปล่อยมือให้กับประชาชนอย่างแท้จริง และประชาธิปไตยจะไม่มีวันเติบโต หากประชาชนยังไม่รู้สึกละเลยของเขาเปลี่ยนแปลงอะไรได้จริง การปฏิรูปประชาธิปไตยท้องถิ่นจึงต้องเริ่มจากการเปลี่ยนวิธีคิด เปิดพื้นที่ให้คนธรรมดาที่มีสิทธิ์ร่วมออกแบบนโยบาย ใช้เทคโนโลยีเป็นสะพานเชื่อมรัฐกับประชาชน และลงทุนกับการเรียนรู้ทางการเมืองในระยะยาว ท้ายที่สุด ประชาธิปไตยท้องถิ่นในอุดมคติจะไม่ใช่ว่าเพียงภาพฝัน หากเรากล้าทำให้มันกลายเป็นวิถีชีวิตของชุมชนที่มีความหวัง มีศักดิ์ศรี และมีอำนาจในการกำหนดอนาคตของตนเองอย่างแท้จริง

เอกสารอ้างอิง

โกวิทย์ พวงงาม. (2555). *การปกครองท้องถิ่นไทย : หลักการและมิติใหม่ในอนาคต* (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: วิญญูชน.

- ณัฐมน หมวกฉิม และศิริสุตา แสงทอง. (2567). แนวทางการส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยอย่างยั่งยืน. *วารสารรัฐศาสตร์*, 18(56), 451-463.
- ปัทมา ศิริอาชารุ่งเรือง. (2564). การกระจายอำนาจกับการพัฒนาประชาธิปไตยท้องถิ่น (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.
- พรสันต์ เลี้ยงบุญเลิศชัย. (2562). การกระจายอำนาจกับการพัฒนาประชาธิปไตยท้องถิ่นไทย. *วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์*, 45(3), 25-42.
- พระสมุห์อาคม อาคมธีโร. (2563). การพัฒนาการเมืองท้องถิ่นในระบอบประชาธิปไตยของประเทศไทย. *วารสารการเมืองการปกครอง*, 10(2), 261-280.
- สถาบันพระปกเกล้า. (2564). *นวัตกรรมการเมืองท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน*. กรุงเทพฯ: สำนักวิจัยและพัฒนา.
- สถาบันพระปกเกล้า. (2564). *รายงานสถานการณ์ประชาธิปไตยท้องถิ่นของไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักวิจัยและพัฒนา.
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2560). *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2564). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.
- สำนักเลขาธิการกรมการปกครองท้องถิ่น. (2567). *ข้อมูลทางการปกครองทั่วประเทศ*. สืบค้น 2 กุมภาพันธ์ 2568, จาก <https://shorturl.asia/iUW0L>
- อรรถัย กักพล. (2556). *การมีส่วนร่วมของประชาชนกับการปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: สำนักงานสถาบันพระปกเกล้า.
- Baldersheim, H. & Ståhlberg, K. (2002). From Guided Democracy to Multi-Level Governance: Trends in Central-Local Relations in Nordic Countries. *Local Government Studies*, 28(3), 74-90.
- Dahl, R. A. (1998). *On Democracy*. USA: Yale University Press.
- Heinelt, H. (2013). *Participatory Governance and Democracy: Engagement, Representation and Participation in Contemporary Governance*. New York: Routledge.

- Ostrom, E. (1990). *Governing The Commons: The Evolution of Institutions for Collective Action*. UK: Cambridge University Press.
- Sorensen, A. (2002). *The Making of Urban Japan: Cities and Planning from Edo to The Twenty-First Century*. New York: Routledge.
- Transparency International. (2020). *Corruption Perceptions Index 2020*. Retrieved March 23, 2025, From [Https://Shorturl.Asia/Hx8W6](https://Shorturl.Asia/Hx8W6)
- UNDP. (2016). *Human Development Report 2016: Human Development for Everyone*. New York: UNDP.
- UNDP. (2019). *Thailand Human Development Report: Achieving the Sdgs in Thailand*. Bangkok: UNDP.
- UNDP. (2020). *Human Development Report 2020: The Next Frontier – Human Development and The Anthropocene*. New York: UNDP.
- UNESCAP. (2022). *Digital Government in Asia and The Pacific: Fostering Inclusion and Participation*. Bangkok: UNESCAP.